

AKADEMSKO PISANJE

dr Jelena Mićević Karanović

mr Srbislava Pavlov

Kako napisati rad?

- ▶ Postojanje različitih tehnika i metodologija pisanja naučnih i stručnih radova, naročito kod najmlađih istraživača, vrlo često može izazvati određene nedoumice i strah te dovesti do uzaludnog trošenje vremena i rasipanja kreativnosti.

- ▶ Način na koji ćemo pisati o rezultatima istraživanja zavisi od tipa istraživanja. Postoji više tipova istraživanja, od kojih se najčešće razlikuju sledeći:
- ▶ 1) empirijska istraživanja;
- ▶ 2) pregledni radovi;
- ▶ 3) teorijski radovi;
- ▶ 4) metodološki radovi;
- ▶ 5) studije slučaja i
- ▶ 6) ostali, manje frekventni tipovi radova.

STRUKTURA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

- ▶ **NASLOV RADA:** Naslov rada treba da sadrži glavnu ideju kojoj je rad posvećen
- ▶ **HEDER (HEADER) I FUTER (FOOTER):** sadrže informacije o autoru, odnosno o tekstu, tako da olakšavaju prolazak kroz tekst.

- ▶ **APSTAKT ILI REZIME** treba da bude relativno kratak.
- ▶ Sažetak treba da sumira najbitnije elemente rada. Postoji pet APA principa po kojima treba složiti apstrakte:
  - ▶ 1) tačnost;
  - ▶ 2) sadržajnost;
  - ▶ 3) konciznost i specifičnost;
  - ▶ 4) neevalativnost i
  - ▶ 5) koherentnost i čitljivost
- ▶ Dobar sažetak treba da predstavlja celinu koja je čitaocu razumljiva i bez uvida u celi rad.
- ▶
- ▶ Sve češće se i kod naš međunarodne naučne konferencije organizuju na engleskom jeziku, kao što je to praksa širom sveta. Čak i kada to nije slučaj, uobičajeno je da se naslov, apstrakt i ključne reči, pored jezika organizatora konferencije, pišu i na engleskom jeziku.

UVOD

- ▶ Uvod treba da sadrži najmanje tri komponente:
  - ▶ pristup problemu;
  - ▶ osnovu ili uporište problema;
  - ▶ rešenje problema.

- ▶ **METOD** treba da opiše u detalje kako će studija biti izvedena. Ovaj opis treba da uvede čitaoca u tok studije i da mu omogući vrednovanje teksta, odnosno nalaza istraživanja.
- ▶ Kvalitetno opisan metod zadovoljava sledeće zahteve:
  - 1) opisana procedura;
  - 2) opisan uzorak i
  - 3) prikazana aparatura (instrument(i) istraživanja).

- ▶ **REZULTATI** nam daju sumarni prikaz nalaza koje smo prikupili u radu na materiji koju obrađujemo.
- ▶ Dobro prikazani rezultati studije posebno fokusiraju sledeće komponente:
  - 1) tabele i grafikone;
  - 2) statističke pokazatelje;
  - 3) dokaze hipoteza,
  - 4) statistički značajne pokazatelje i
  - 5) snagu odnosa među varijablama.

- ▶ **DISKUSIJA** sledi nakon prikazanih rezultata. Ovde treba interpretirati i vrednovati rezultate rada. Naime, radi se o interpretaciji i kvalifikovanju nalaza i saznanja do kojih smo došli u radu. Važno je da autor bude objektivan, da vlastitim rezultatima prilazi sa naučnom objektivnošću.

► **ZAKLJUČAK** dolazi na kraju, a odnosi se na suštinske nalaze do kojih je autor došao i na njihovu važnost za teoriju i praksu. Dobro izveden zaključak ima sledeće elemente:

- 1) kako je izabran problem;
- 2) šta su glavna saznanja;
- 3) kako aplicirati nalaze i
- 4) ponuđeni novi problemi za istraživanje.

- ▶ **LITERATURA** (izvori, reference) izlistava se po alfabetskom redu. Ako je tekst ćirilčni, reference treba poređati azbučnim redom, a ako je tekst latinični, reference treba izlistati abecednim redom. Treba navesti samo one radove koji su direktno korišćeni i na koje se autor pozivao u „otvorenom tekstu”.
- ▶ **SVAKA REFERENCA KORIŠTENA U TEKSTU NA KOJU SE AUTOR POZIVAO MORA BITI NAVEENA U LITERATURI I OBRNUTO!**
- ▶ Za navođenje referenci koristite samo jedan standard.

- ▶ **PRILOZI** sadrže instrumente (upitnike, testove, skale...) koji su korišteni u istraživanju, dokumente, kompilkovana matematička izračunavanja, dodatne tabele koje bi inače opterećivala tekst rada i slično.

APA STANDARDI ZA OBJAVLJIVANJE STRUČNIH I NAUČNIH RADOVA

- ▶ Svaki časopis koji objavljuje stručne i naučne radove, a koji teži da dostigne ili zadrži kategorizaciju i ugled, ima jednoobrazna pravila za sve radove koje objavljuje. Pod pravilima podrazumevamo način korišćenja znakova interpunkcije, skraćenica, izgled tabela i grafikona, ispisivanje naslova, citiranje i popis literature.
- ▶

- ▶ Pod pravilima podrazumevamo način korišćenja znakova interpunkcije, skraćenica, izgled tabela i grafikona, ispisivanje naslova, citiranje i popis literature.
- ▶ Data pravila olakšavaju čitljivost teksta, preglednost rada, dostupnost korišćenih izvora, aktuelnost izdanja (ibidem), ali i estetski izgled samog rada i/ili časopisa.
- ▶ Svakako, pravila se moramo prodržavati i pri pisanju seminarskih, završnih i master radova.

CITIRANJE REFERENCI U TEKSTU

- ▶ Prilikom pisanja seminarskog, završnog, naučnog ili stručnog rada bitno je navesti u tekstu sve izvore na odgovarajući način.

- ▶ Prilikom pisanja seminarskog, završnog, naučnog ili stručnog rada bitno je navesti u tekstu sve izvore na odgovarajući način.
- ▶ Prilikom pisanja koristimo standarde korektnog akademskog pisanja i citiranja.

- ▶ Prilikom pisanja seminarskog, završnog, naučnog ili stručnog rada bitno je navesti u tekstu sve izvore na odgovarajući način.
- ▶ Kada se u radu koriste sadržaji drugog autora, pojavljuju se u formi:
- ▶ Parafraziranja - prenošenja originalnih ideja ili stavova sopstvenim rečima;
- ▶ Sumarnog pregleda - kratkog opisa originalnih ideja ili stavova sopstvenim rečima, uz davanje lične interpretacije;
- ▶ Citiranja - korišćenja originalnih delova teksta, identičnim prepisom reči, rečenica ili pasusa, datih pod navodnicima;
- ▶ Ukazivanjem na izvor - pominjanjem izvora, bez mnogo informacija o sadržaju.

- ▶ U principu, pasus ne treba počinjati citatom. Pasus možemo završiti citatom, ali samo po potrebi i izuzetno.
- ▶ Dva citata ne idu jedan do drugog. To može samo u slučaju numerisanog ili signiranog tematskog nabiranja.

Neki primeri navođenja reference u tekstu

- ▶ Ukoliko rad ima jednog autora, dovoljno je da se uz ime autora navede samo godina izdanja, ali ne i stranica ukoliko ne citiramo tekst direktno ili ne navodimo podatak koji treba vezati za stranicu.

Primer:

Inovacije su, kako Đorđević (1988) navodi, stvaralačke aktivnosti koje se javljaju u različitim prilikama... Inovacije su stvaralačke aktivnosti koje se javljaju u različitim prilikama... (Đorđević, 1988).

- ▶ Ako jedan rad ima dva autora, prilikom citiranja, uvek se navode prezimena oba autora sa veznikom *i* između prezimena, i godina izdanja.

Primer:

Funkcija inovacija, bez obzira u kom području se primenjuju, ima polivalentnu funkciju... (Stevanović i Muradbegović, 1990).

- ▶ Ukoliko se citira rad sa tri, četiri ili pet autora, prvi put se navode prezimena svih autora, a svaki sledeći put je dovoljno napisati prezime prvog autora i dodati „i saradnici“ .

Primer:

Prvo navođenje: Autorke Mićević Karanović, Maljković, Pavlov, Mesaroš Živkov i Vukobrat (2019) bavile su se...

Drugo navođenje i svako sledeće: Mićević Karanović i saradnici (2019)

- ▶ Kada citirani tekst ima šest i više autora, u otvorenom tekstu navodi se samo ime prvog autora i dodaje se „i saradnici”.
- ▶ Ukoliko se navodi više referenci istog ili istih autora, u zagradi se ne ponavljaju imena, nego samo hronološki dodaju godine izdanja.

Primer:

Vaspitno-obrazovnim efektima inkluzivne nastave bavio se Ilić (2009, 2011)...

- ▶ Kada se navodi više radova istog autora publikovanih u toku jedne godine, izvori (godina izdanja) se obeležavaju malim slovima alfabetu *a*, *b*, *c* i tako dalje.

Primer:

Nekoliko studija (Gogel, 1984, 1990a, 1990b)...

- ▶ Kada se ukazuje na saglasnost više autora, odnosno kada se navodi više autora u zagradi, reference se nabrajaju alfabetskim redosledom i odvajaju tačka zarezom.

Primer:

...kompetencija je samoorganizujuća dispozicija koja je usmerena na delovanje u novim situacijama i zavisi od konteksta (Pavkov i Živčić, 2013; Zürcher, 2010).

- ▶ Kada se citira rad koji nema naznačenu godinu publikovanja, navodi se prezime autora, a zatim skraćunica *n.d.* (*no date*) umesto godine.

Primer:

Kompetencije predstavljaju naša znanja, veštine i stavove koji kreiraju naše ponašanje i njihovo osnovno svojstvo je upravo njihova primena u realnim situacijama (Ivanković, n.d.).

POPIS LITERATURE

- ▶ Popis literature piše se alfabetskim redosledom, a APA standardi slede princip „autor - godište izdanja“.
- ▶ U popisu literature autori se nikad ne navode kao „Grupa autora“.

► Navođenje radova iz časopisa:

Primer:

Jurčević Lozančić, A. i Kunert, A. (2015). Obrazovanje roditelja i roditeljska pedagoška kompetencija, teorijski i praktični izazovi. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 10(2015) br. 2, str. 39-48.

► Navođenja autorskih knjiga:

Suzić, N. (2005). *Pedagogija za 21. vijek*. Banja Luka: TT-Centar.

- ▶ Rad objavljen u zborniku ili u okviru neke knjige kao poglavlje:

Primer:

Varađanin, V. i Pavlov, S. (2017). Primena *open sources* softvera u obrazovanju. U zborniku „*Obrazovanje, elektronske komunikacije i informacione tehnologije*“ (198-208). Novi Sad: Društvo defektologa Vojvodine.

- ▶ Kada se sa interneta preuzima članak koji je objavljen jedino na internetu, tada treba navesti sva četiri URL elementa citiranja.
- ▶ Dokument preuzet sa interneta koji nema ni datum ni autora, navodi se tako da ime dokumenta zauzima mesto autora, odnosno prvo mesto.

Primer:

GVU's 8th WWW user survey. (n.d.). Preuzeto 08.08.2000. sa sajta [http://-
www.cc.gatech.edu/gvu/user_surveys/survey-1997-10/](http://www.cc.gatech.edu/gvu/user_surveys/survey-1997-10/)

ZADACI ZA VEŽBU:

- ▶ Koristeći se tekstom iz udžbenika *Akademsko pisanje teorijske osnove za studente studijskog programa Strukovni master vaspitač*, odgovorite na postavljena pitanja i rešite sledeće zadatke u praktikumu *Akademsko pisanje: vežbe za student studijskog programa Strukovni master vaspitač* pod brojevima: 5, 6 i 7.

Literatura:

Mićević Karanović, J., Mesaroš Živkov, A. i Pavlov, S. (2019). *Akademsko pisanje: teorijske osnove za student studijskog programa strukovni master vaspitač*.

Kikinda: VŠSSOV.